

Nr 468.

Av herr Senander m. fl., om framläggande för riksdagen av förslag till sjukförsäkringslag.

Knappast någon reform har mötts med så starkt intresse och en så odelad tillfredsställelse som 1947 års lag om sjukförsäkring. Så mycket större blev därför besvikelsen, när 1948 års riksdag beslöt uppskjuta dess ikraftträdande, som vid reformens antagande av riksdagen fastställdes till den 1 juli 1950. Tiden för uppskovet blev ett år. Ingen trodde väl emellertid då, att ytterligare uppskov skulle ske. Så blev dock fallet. 1950 års riksdag beslöt uppskjuta reformen på obestämd tid.

Den kommunistiska gruppen har varje gång motsatt sig uppskovsyrkandena och krävt att den viktiga reformen skulle genomföras i praktiken med vissa av gruppen föreslagna förbättringar. Dessa voro följande:

1. Karenstiden på tre dagar slopas, och sjukhjälp utges från första dagen, därest sjukdomstiden överstiger tre dagar.

2. Barntillägg om en krona i stället för föreslagna 50 öre.

3. Ersättning för läkarvård med *hela* kostnaden i stället för av regeringen föreslagna tre fjärdedelar.

4. Prövning av frågan, om icke hustru- eller husföreståndarinnetillägg borde utgå även till kvinna, som varaktigt sammanbor med man utan att vara gift med denne.

5. Höjning av åldersgränsen för rätt till inträde i den frivilliga försäkringen från 55 till 67 år.

6. Att ungdomar mellan 16 och 18 år, vilka ha en årsinkomst överstigande 600 kronor och som därigenom bli sjukpenningförsäkrade, måtte vid sjukdom åtnjuta ett dagsbelopp om 3:50, varvid skulle övervägas, om icke deras årsavgift kunde uppgå till lägre belopp än 24 kronor.

7. Att även ungdomar, som på grund av utbildning eller studier icke åtnjuta egen inkomst av förvärvsarbete, måtte infogas i sjukpenningssystemet och få del av dess rättigheter.

8. Att barntillägg måtte utgå även för sådana barn över 16 år, vilka på grund av utbildning, studier eller annan orsak icke ha någon arbetsinkomst.

Kommunisterna kritiserade även, att reformförslaget baserats på försäkringslinjen och att medborgarna sålunda måste erlægga sjukförsäkringsavgifter för erhållande av sjukpenning. Därigenom skulle kostnaderna komma att drabba dem på ett orättvist sätt. Vidare komme den ekonomiska hjälpen att bli så ringa, att medellösa sjuka alltjämt måste anlita fattigvården.

Sluligen kritiserades att förslaget icke skulle omfatta dem som hade en egen inkomst understigande 600 kronor om året, vilket skulle föra till att många automatiskt utestängdes från försäkringen.

Riksdagen avlog punkterna 1—5 av de i den kommunistiska motionen framställda konkreta yrkandena. I fråga om yrkandena under punkterna 6—8 beslöt riksdagen att hos Kungl. Maj:t begära utredning om huruvida lagen om allmän sjukförsäkring lämpligen kunde kompletteras på sådant sätt, att studerande och med dem jämställda, vilka kunde anses ha behov därav, komme att omfattas av den obligatoriska sjukpenningförsäkringen utan hinder av att de saknade förvärvsarbete eller att deras årsinkomst av sådant arbete ej uppginge till 600 kronor, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

I och med uppskovet med reformens ikraftträdande har sjukförsäkringsfrågan kommit i ett bedrövligt läge. Detta medges också av socialministern i statsverkspropositionen under femte huvudtiteln. Han förklarar bl. a., att »den svenska sjukförsäkringsfrågan befinner sig som bekant i ett otillfredsställande läge». Han förklarar därefter, att han funnit det »nödvändigt, att nämnda lagstiftning upptages till omprövning». Detta kan låta löftesrikt. Men granskar man direktiven för den av regeringen tillkallade utredningen, kan man inte värja sig för tanken att den av riksdagen en gång antagna reformen kommer att i hög grad förfuskas. Det heter, att avsikten är »att såväl sjukförsäkringsförmånerna som sjukförsäkringens finansiering skola omprövas». Då uppskovet med lagens ikraftträdande senast motiverats med lagens »ekonomiska konsekvenser», kan man näppeligen få annan uppfattning av direktiven om en omprövning av sjukförsäkringens finansiering än att därmed avses att lägga en ännu större andel därav på försäkringstagaren än den riksdagen beslutat om vid lagens antagande.

Lika litet som vi kunnat godkänna skälen för uppskov med lagens ikraftträdande, lika litet kunna vi godkänna att frågan av krassa statsfinansiella skäl göres till föremål för en ny tidsödande utredning. För så vitt avsikten är att genomföra en effektiv sjukförsäkring, är det oss ofattbart att frågan, som tidigare utretts så grundligt, att riksdagen beslutat i densamma, på nytt skall kastas i utredningskvarnen.

Med hänvisning till vad ovan anförts föreslås,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer, att Kungl. Maj:t, sedan erforderliga justeringar med hänsyn till penningvärdets nedgång vidtagits och av den kommunistiska riksdagsgruppen tidigare föreslagna ändringar beaktats, måtte för riksdagen framlägga 1947 års sjukförsäkringslag i så god tid, att lagen kan träda i kraft den 1 januari 1953.

Stockholm i januari 1952.

Knut Senander.

Gunnar Dahlgren.

H. Hagberg.